

Pygy Eviöldin Komunistsõq (Bolševik) Namtõn Tõr Komi-
tedinõ oralakõ kezigny M. P. Tomskij, kontrrevoluscu trotskij-
zinovjefõ elqrykcyler-pile podunun xarõlaazõn pilgeš, avgus aj-
nõ 22-de saõlaanga podu õlyrttynur kaar-kaõn PK(B)N TK
tõõnadõr tur.

Парынь-хемчикте сиден кезилгеzi

Парынь-хемчик козуунунун сумуларнда сиден кезилгезинин медеерин 8 айн 15-те көөргө консуу четпес, суу-ле 530 га кезип алган турар (moon иштинде 2 сумунун медеери чок).

Пара жаныз пугу организастарын кезип алган 21 га, кырынын фонду сиден 375 га кескен, по шупту каттышка 926 га цедир азаар алган, оон хөппени 13.266, пууду 76.237, ам тургускан сараады 81, ук сиден кезип егелеерде колдуунда-ла 7 айн 21-де егелеен, ындь полза-таа по азында сиден кезилдези туз козуунун иштинге оозум полгаз суга теп санаар тур. Суге теер полза, пир талында сьл орайттар, оот-сиден кадыр парьдар полгаз, ии талында тараа полза, пащкы ам пыр турар, уш талында конун мал-манын тага-таша сьдывас, иштикнин ун-уш церлеринге ьжаар-ла таарьштар хонуп одарладьр полгаз оон-таа өске мындык хөй суу сьлдуган-нарга таварьштарьын сиденни кезилдезин 7 айн 15-те егелеес, 8 айн 15-те парьк колдуун тоозар теп казак, намьн хун пугу-де перип турган айттышкьн шит-пирин херек кьрынга кыусседирде мындык оозум суга турар цер-ле полвас.

Сая-хөлдө нам уурынун сиденнин кезилгеzi

Улу-хем козуунунун Сая-хөлдө сумунда нам уурынун по сьд 8 айн 26-га цедир кезип алган сиденнин санын мааа көргьзерге:

Кезип алыр теен плань 23 1/2 га, ам кезип алгань 12 га, оон хөппени 321, пууду 963, сарааттар алгань 8, ам аркань 11 1/2 га. Moon алгаз көөргө, туз уурынун сиденнин кезилдези суу-ле орту кирген тур.

Ам тун-хун чок азылдаз, кезип алыр теен плань кыусседип алгаз, ол тораан тараа алышкьнынга ерестик кирери консуу сугула тур.

Бснгаз цер-ле ол сумуда сиден кезер азыл консуу кошкак коруп турар, кезер цер шупту 109 га турган полза, ам кезип алгань суу-ле 30 га хире. Ол ценин тараазь камдык церде пыа пер-

Арат тьмен пистер еркен 1935-36 сьлдартын азында полган азылдаз цутту көрүп консуу улу-у хемчени көргөн-пис, ол перге азылдаз цутка нам, казактын асы хавьжаазь-пир ерестик темисезип ашкан-пис, по тугаын көдө-енин кьрган ашак, кадайлар шуп-туну пилп сугаалаз турар.

Устынде мал цени пееткееринге четпес азылдазьы цедип алы-рынга кизи пугу сактыр пилгес 8 айн иштинде олут, сьд, тун, хун чокка пугу турган кыуысты-ул-це салып тургаз, кеске цогу-ур церлени пичини-таа арттыга-ын 100% екки азаар алылнар.

Сиден кампани тузунда кьшкь мальн азырал, ценин онза көр-үр кьлвас, апаа-ла аалдар азында цоруур-таа ижик-пе, сугула азыл-уежинде өөнге апаа хунзеп цер-ле полвас, пир евес мал цени пе-еткееринге ындь подаль чок ол-ура араттарьн ургьсу толгар тур-ар херек.

По тугаын суму, арваньн пот-сугьга церлери поттарь-пире паштааз, херек кьрынга хол ту-дур азылдаз сугула тур. Сиден кампани азыл цедер четпес турар тугаын туз-тус араткорлар илередип пизир сьрыдарь хамькьн мунда негетинер сорулга пол-ур.

Хыре-оол.

Малы өскөн уур

Сөн-хемчик козуунунун Иже сумунун Кызыл-сугада нам-ын 19 тугаар уурынун 66 сан-нык кезигьннеринин мальн өс-кенин көргьзерге:

	1935 с.	1936 с.	Өскөн
Сьлгы мал	295	311	16
Инек мал	648	754	106
Хөй	1953	2120	167
Өшкь	1615	2024	410

Каттышка 4511 5210 699

По сьлн пистин церге улуу цут полза-таа, нам, казактын ижи-тузаламь-пире полгаз туз уу-рын кезигьннери цут-пире ерес-темисешкенинин хараазь-пире 699 паш малды 1935 сьлда турган-ын кьрынга немес алган.

Сиден сьлы 1935 сьлда 15 га хире турган полза, 1936 сьлда 16 га азыл поор турар.

Ам келир кьшта малды цутка алысраын, moon-таа арттык мал-ды өстырүп, арат конга улуу ы-егер көргьзери сугула.

Сиот, М. Кецилек.

Теер малын нам кезигьннери

Сөн-хемчик козуунунун Хөндөргө сумунда 6 тугаар нам уурынун кезигьннери ештер Кы-разь, Камьан, Та-оол полар полза, ең тергиин малын нам кезигьннери поор, уурын иштинде ыларар илереен.

Поларын малын өскөн ма-наа көргьзерге полза:

	1934 с.	1935 с.	1936 с.
Кур-пазын мал	86	91	121
Самьадьн мал	88	92	122
Та-оолдун мал	88	116	126
Каттышка	226	299	369

Мун ар көөргө, мун кезигь-ннерин мал сьл-сьлда-ла немезип өзүр турганьн тодоргай сугаала-турар евес-пе.

Сер-ле араттар по кезигьн-нер азылдаз, мал-манын цут-ка алыр өлүгьейн, оон цени си-генин екки пееткеер алыр поор теп идегеп тур-мен.

Кара-сууда Идам-сугьн.

Малын өл-ишти

Улу-хем козуунунун Саат сумунун Ары-торгалыда цур-тап турар нам кезигьн еш Мет-тереккежин мал 1934 сьлда 16 паш, 1935 сьлда 38 паш тур-газ 1936 сьлда 52 паш кьлды өстырүп келди.

По Меттереккежин малын-шак мынсаар өскөнүн сьлдуга-ань полза, оон поду полгаз нам кезигьн кадаз Сугьнмаа-нын малга кезе, малын чаш тө-лүн менти азаар, торуктур мал кьлр ар турганьн полгаз цутка мал первейн консуу кьлр азылдар турганьн полур тур.

Өске кьм-таа полза, шак по нам кезигьннери ашак-куржак ь-каз азылдаз сугула тур евес-пе.

Т. Араксаа.

Пееткели терги сьдылгы

Парынь-хемчик козуунунун Шөкпөнде терги сьдылгы Тарпак-тын 4 айдан егелеес, 8 айн 20-ге цедир саткан мальн тодоргай-лаарга:

Малдар ады	плань	сьдыр алгань	азы кьу-сеткен о/о
1. Сьлгы	5	5	100
2. Инек	20	22	110
3. Хөй	50	76	152
4. Өшкь	50	119	138

Шуптузу 125 232 177,6

Мон ар көөргө, пугу плань 177,6% кьлды кыусседип тур, по полза, сьнар-ла ылегерлиг еш мун тур. Өске терги сьдылгы-ар по ештен ылегер алыр сугу-ла тур евес-пе.

Лая-сугьн.

Тиразь—3.300.

Сер-церде сьлгы өөредилгелер

Паян-колда ликпунту

Пий-хем козуунунун Паян-кол сумунга 1936 сьлдын 6 айн 21-ден 8 айн 15-ке цедир 60 кизилик ликпунту сугуулу поор еркен.

По ликпунтунун өөренип ер-кенин мааа тодоргайлаарга:

Пир тугаар тьннели

	Екки	Ортумак	Адак	Пилес
Тьва пизикке	12	20	8	20
Сан подальга	1	10	18	31
Улу-терге	—	19	29	12

Ен сьлгы тьннели:

	Екки	Ортумак	Адак	Пилес
Сан подальга	35	11	6	8
Улу-терге	41	7	12	—
Тьва пизикке	40	13	3	4

Мун ар көөргө, мунда пизик пилес кизи хөй тургаз сь-елгы тьннелде пилестер консуу евезеен, ол пилес кизилер полза, поттарьн идепкейи сулаз-пире ындь полган тур.

Екки өөренгес 6 кизи сьннадыр ундылр.

Мун сонгаар по өөренип ал-ганны өөренип пилп алган суу-лдерин өске пилес еш-өөрынге тар-адыр, конун пизик пилес конун узуткаарьнга кирзир сугула тур.

Ликпунту пащкь М. Хорлу-оол.

Пырен сумунда ликпунту

Кая-хем козуунунун Пырен сумунга 6 айн 15-тен 8 айн 15-ке цедир ликпунту сугу-лу өөренип еркен.

Мун ликпунту Терзиг, Пырен, Мergen—мындык 3 церге өө-енип турган.

Терзиге турганнын тьннели мунда пизитингн теледе, ам Мergen-пире Пыренге турган-нны өөренгенин тьннеерге:

Өөренип егелееринин мунда пизик пилес кизи 32 турган полза, ам оларьн хөй кези сол-ун номкуп турар аппарган пол-газ санын казыр, кадарьн өө-енип алган.

Шуптузунга 56 кизи өөренип турган, евез полган сьлдугаань полза, мун ценин арат кону п-доргай полгаз казын суу ыерле-ер сууга поплур турган, сьлгы ыеде азыл өй аппарган.

Мун сугуулга сумунун орг-анизастарьн кирзилге паштал-газь кошкак полган.

Ергим өөреникчилерге идегее-им полза, өөренип алган суу-лдерин улам-на селип-септер мер-геп өөренгенин идегедим.

Ликпунту пащкь А. Торгуп.

Ылегерлиг пащкь

Сөн-хемчик козуунунун Кы-зыл-тау, Ак-туруу 2 сумуда сь-лазь школын пащкь еш Кар-ськ консуу екки азылдар тур. Сьл теерге, по сьлдын 6 айн 5-тен 8 айн 15-ке цедир сьлазь школы 43 өөреникчили азыт-ды, орта ургьсу пащкьлар кел-ген, ол азында өөреникчилерин пили консуу екки полду, еш Кар-ськ цер-ле поду томааньн, арат тьменге еелдек кизи тур, оон хараазь-пире школы санынга 58 өөреникчи сьдылгы пьлу тургускан, орта хостуу сьгьнда ургьсу пащкьлар келди.

Арат кон еш Карськ консуу мактап өөрып, ук кичеелинге саат чок кеп турдур.

Өске пащкьлар по ештен ылегер ар, арат кону культурн талазь мынсаандь евилеер корук кан-саар-таа аа-чок сугула тур.

М. Араптан.

Сая-хөлдө сьлгы школы

Парынь-хемчик козуунунун Кара-хөлдө сумунга турган сь-лазь школын 6 айн 18-тен 8 айн 15-ке цедир өөредилге-нин тьннелин ар көөргө полза:

Екки өөренгенин . . . 6 кизи.
Ортумак өөренгенин . . . 8 кизи.
Пагаз өөренгенин . . . 5 кизи.

Шупту 19 кизи өөренип турган, цогум өөренгенин 30 кизи пол-за, 11 кизи четпее.

Оон сьлдугаань полза, ол ценин араттар еркен кьзын цутка консуу алыскааньн аал-оран тарамькталр, ааз-цемге екки ц-диспееинден полган.

Кара-хөлдө пащкьлар турган Сьмьааккаж.

Орукку-сьнаада ликпунту

Тес-хем козуунунун Орук-ку-сьнаа сумунга по сьл 2 айн иштинде 112 кизилик ликпунту сугуулу өөренип еркен. Мун өөренгенин мааа тьннеерге:

Тьва пизикке екки кизи 50, ор-тумак 32, адак 30 кизи полган. Сан-подальга екки кизи 38, ортумак 37, адак 37 кизи полган.

Улу-терге екки кизи 6, ор-тумак 10, адак 96 кизи полган. Оон ьназ сугуулдар егелеер-де 60 кизи пизик пилес турган полза, 53 кизи солун номкуп тур-ар кьлды өөренгенин полгаз 7-ле кизи өөренип сьдываын парган.

Екки өөренгенин 8 кизини „Сая-орук“, „Пистин азыл“ теп номнар-пире сьннаан.

Өөренип турган ештерге идегее-рим полза, өөренип алган суу-лдерин улам септер-селип өөренгенин идегедим.

Ликпунту пащкь Тькты-суе.

Шыгы хемчөй көргьссе цогуур

Пий-хем козуунунун Еербек сумунун Пыренде 5-4 тугаар арваньнда сиден кезилгеzi екки коруп тур. Олар сиден 7 айд-ла кезип егелеен полгаз ам ы-еде сиденнин азыл парьк тен-дыр туралар.

Бланьга сиден кезилгезинге хереженер консуу екки кирш-кен полгаз таглардан пазы сиден кескенин. Цизе, ештер Сопь-оол, Санат-хурак полар, кизи кезип көрбее таглардан 100 хөппени кескеш, 1 сараат тургужу-алганны. Мун арваньн мун-нда кезип көрбее таг церлерден 500 пууту кескен полгаз ам тараа цулар петинде пазы пир цыс хөппени кезип аар теп турар.

Оон-пире кады өдек кьштаан-ьн пееткелин пазы консуу екки корудуп турар. По арваньн ам-таа екки азылдаз, по кьзын цут-ка сьныс кодур анай-таа пер-вес поор өскелер moon ылегер алыр поор теп идегеп тур-мен.

Агарьн.

Пистин хьгьы

Пий-хемни Өкте Писе-оол—слер-нин Өкте сиден кезип егелеен пол-газ ТАР-нын 15 сьл оюнда арат кон-консуу солун цуveni көрүп еркен теп пизен суу-лдерин өй еркен по-рга ундырбее, ам тараа тугаанда полгаз цер-ле кьскь кампан, ьлань-га намьн 10 тугаар хуралынга пе-еткели тугаанда ургьсу пизинер.

ТХК Сьргалаанда „Узун-теес“—Кунгаа-цартык инек оорлаань, истеп тьвар тугаын суму сьгьгазьнга ме-деелер кер.

РХК Хонеленде Улу-таз—Кара-хөлдө сумунда мажын ергелекци Тьмен-пайын арагалаар конун сумуда хана солуньнга пизи.

Харьсальгалык редактор орну **Хөвөңмеж.**

Кырыненин 1 тугаар типографь

Еш Лындьптен ылегер алыңар

Сөн-хемчик козуунунун Иже сумунун оралакь таргаз еш Лындьп Ішкін-аскьнда мажын сьдындан паран алгаз, подуну идепкейи-пире сьдылаз, сьдыр ал-ган малдар: инек—9, сьлгы—2, хөй—51, өшкь—75, шуптузу—137

Кьзыл-хоорай

паш мал сьдыр перди.

Өске еш-өерлер по ештен ы-легер алгаз, кооптун мал сьдыр алышкьнынга кирзир поор теп кь-гьдым.

Мажын ергелекци Тугар-сар.

Школа ерг. Еренцин.